

แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษ
ที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช*

GUIDELNES FOR DEVELOPING TEACHERS LEARNING
MANAGEMENT SKILLS OF 21ST CENTURY UNDER THE
OFFICE OF LEARNING ENCOURAGEMENT, NAKHON SI
THAMMARAT PROVINCIAL

สุพจน์ รามณี¹, สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี² และ ทิพมาศ เสวตวรโชติ³

Supot Rammanee¹, Supattara Pusitrattanavalee² and Tippamas Sawetworachot³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: pottayar@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยมี 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูและเพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ ข้าราชการครู ครูอาสา ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ตำบล จำนวน 165 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

* Received 29 May 2024; Revised 15 June 2024; Accepted 24 June 2024

จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการคิด การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในองค์กร การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลางให้ครูมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในงานสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้

Abstract

The research aimed 1) to study the level of learning management skills of teachers in the 21st century 2) to study the needs for developing learning management skills of teachers in the 21st century 3) to propose guidelines for developing management skills. Teacher learning in the 21st century under the Office of Learning Promotion, Nakhon Si Thammarat Province A mixed research method was used, both quantitative and qualitative. The research had two phases, consisting of Phase 1 to study teachers' learning management skills and to study the need for developing teachers' learning management skills. in the

21st century Under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Provincial Learning Promotion Office. The sample group included the director, government teachers, volunteer teachers, and subdistrict learning promotion center teachers, totaling 165 people. It was obtained by simple random sampling. The tool used was a questionnaire with a confidence value of .96. Data was analyzed using basic statistics, including mean and standard deviation. Phase 2 was to propose guidelines for developing teachers' learning management skills in the 21st century under the Office of Learning Promotion. Know about Nakhon Si Thammarat Province by purposively selecting 5 people. Data were analyzed using content analysis.

The research results found that

- 1) Learning management skills of teachers in the 21st century under the Nakhon Si Thammarat Provincial Learning Promotion Office, including all 6 areas, are at a high level.
- 2) The need for developing learning management skills of teachers in the 21st century under the Nakhon Si Thammarat Provincial Learning Promotion Office, including all 6 areas, is at a high level.
- 3) Guidelines for developing teachers' learning management skills in the 21st century under the Promotion Office Learn Nakhon Si Thammarat Province is to promote the development of critical thinking skills through learning activities that emphasize problem solving and thinking. Supporting teachers with training opportunities and learning about techniques and tools for developing critical thinking. Creating a culture that supports critical thinking in the organization Creating a neutral environment for teachers to have the opportunity to exchange opinions and experiences. Promote teachers to have the opportunity to learn and apply technology for analysis and critical thinking in teaching and general work.

Keywords: Development Guidelines, 21st Century Skills, Education Center Teachers

บทนำ

การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็ว จนเกิดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากยุคที่ผ่านมา อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ จากทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็วและสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมกับการรับมือการจัดการเรียนรู้เตรียมความในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ระยะ 20 ปี ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และความมีเมตตากรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของทักษะดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 11-27) การพัฒนาครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา มาตรฐานความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพ คณะกรรมการครูสภาได้ประกาศสาระความรู้สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในส่วนของวิชาชีพครู เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางของการศึกษาชาติ ให้นักวิชาการทางการศึกษาต้องมีความรู้ด้านหลักการ แนวคิด การออกแบบการประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อการสื่อสาร จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมีความสำคัญมากกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ในปี พ.ศ. 2551 ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหลักการเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึง และให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของชีวิตของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา และการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3) โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของตนเอง จัดให้มีการพัฒนาแหล่งความรู้ให้มีความหลากหลายทั้งในส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่เป็นการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ ไม่มีหลักสูตรและระยะเวลาที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความต้องการ และความสนใจของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอายุ และเพศวัย กิจกรรมที่จัดเป็นไปตามความสมัครใจของผู้รับบริการเป็นการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความพร้อม ความต้องการความสนใจ โอกาส และศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ประเภทของโครงการและกิจกรรม ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มุมที่อ่านและคอมพิวเตอร์ การส่งเสริมการอ่าน การจัดนิทรรศการ การศึกษาเคลื่อนที่ อุทยานการเรียนรู้ วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้ การศึกษาตามอัธยาศัยโดยหน่วยงานอื่นๆ ทั้งของรัฐและของเอกชนก็มีการดำเนินการ ควบคู่ไปกับการศึกษานอกระบบ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การฝึกอบรมอาชีพ ระยะสั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ ในรูปของการอภิปราย บรรยาย การประกวด การแข่งขันการจัดทำโครงการ การออกแบบและสร้างสื่อการเรียนการสอน แม้กระทั่งกิจกรรม การกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง และการเฝ้าสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยในปัจจุบันมีจำนวนหน่วยงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากมายกระจายอยู่ทั่วประเทศ ดังเช่น หน่วยงานในส่วนกลาง สถาบัน พัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศูนย์การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอห้องสมุดประชาชนจังหวัด อำเภอลำปาง และห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้คนไทยได้รู้หนังสือ ให้คนที่พลาดโอกาสการเรียนรู้ได้มีโอกาสในการเรียนเพื่อยกระดับการศึกษา ได้จบการศึกษา เพื่อได้มีโอกาสเรียนต่อให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการเสนอโอกาสและทางเลือก เพื่อการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองให้แก่ประชาชนทั่วไปให้ได้รับการศึกษา และเพิ่มเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่กว้างขวางสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงชีวิตให้ก้าวหน้าและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การศึกษาตามอัธยาศัยเกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากสื่อ จากชุมชน และจากแหล่งความรู้ ซึ่งสามารถเรียนได้ตลอดเวลา และเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์วิทยศาสตร์เพื่อการศึกษา อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้าห้วยป่ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ ห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ รถห้องสมุดศูนย์การเรียนรู้เคลื่อนที่ เรือห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติฯ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2551) และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2566 ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 โดยมีสาระสำคัญคือการยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และยกฐานะ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นไป 60 วัน ตรงกับวันจันทร์ที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2566 ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2566 เผยแพร่พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 โดยยกระดับจากสำนักงาน กศน. เป็น "กรมส่งเสริมการเรียนรู้" มีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบคือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการพัฒนาและความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 คือ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 298 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 165 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครู กศน.ตำบล สังกัด กรมส่งเสริมการศึกษารัฐ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สอบถาม และ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้อของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1) แบบสอบถาม หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient : α) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ อยู่ที่ 0.962 สำหรับค่าความเชื่อมั่นรายด้านมีค่าระหว่าง 0.849 - 0.949

2) แบบสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์หาจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จัดข้อมูลให้มีกระบวนการที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้อของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูผู้สอนมีทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับ มาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามความต้องการพัฒนาทักษะสูงสุดแต่ละทักษะ โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควรสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในองค์กร โดยส่งเสริมการใช้หลักการและขั้นตอนวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลางให้ครูมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการสนทนาและการแบ่งปันข้อมูล และ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในงานสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป

3.2 ทักษะการสื่อสาร ควรสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการอบรมและพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สร้างพื้นที่สนับสนุนและกระตุ้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

และเทคนิคการสื่อสารระหว่างครู และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครู โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือโปรแกรมการสื่อสาร

3.3 ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ควรฝึกอบรมให้ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสอน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และการสร้างพื้นที่สนับสนุนและแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสอนระหว่างครู

3.4 ทักษะการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม ควรเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของครูผ่านการสร้างโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรม Team Building สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันความรู้ระหว่างครู การใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกัน โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน และ การส่งเสริมการใช้วิธีการทำงานร่วมกันโดยการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันและการแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ในทีม

3.5 ทักษะการแก้ไขปัญหา ควรส่งเสริมทักษะการแก้ไขปัญหาของครูผ่านการให้โอกาสในการเรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างเชื่อถือได้ สนับสนุนและพัฒนาทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาของครูผ่านการสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ และ ส่งเสริมการใช้การเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่กระตุ้นการแก้ไขปัญหาของครู

3.6 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของครูผ่านการให้โอกาสในการออกแบบและพัฒนาวัสดุการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสร้างสรรค์ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสนในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของครูผ่านการให้พื้นที่ในการสร้างไอเดียและโครงการใหม่ ๆ สร้างกลไกการให้ความรู้และทักษะในการคิดสร้างสรรค์ให้ครูผ่านการจัดอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคและกระบวนการสร้างสรรค์ และ ส่งเสริมการใช้การเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของครู

อภิปรายผล

1. การศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะ สำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการส่งเสริมพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้ทักษะการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา พลแสน และคณะ (2561 : 172-183) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

2. การศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นได้ว่า แม้ว่าครูจะมองว่าตนเองมีทักษะด้านนี้มากแต่ก็ต้องการพัฒนาทักษะด้านนี้มากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษารัฐจังหวัดนครศรีธรรมราชรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเอง พร้อมทั้งจะเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับบทความของของทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2560 : 16-27) เรื่อง ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0 ที่กล่าวว่า ครูในยุคการศึกษาไทย 4.0 ต้องเป็นครูมืออาชีพ มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี เป็นผู้ที่พัฒนาความรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอจึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0 ให้เป็นบุคคลากรของประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธานีรินทร์ ปัญญาวัฒนากุล และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี (2560 : 71-79) เรื่อง การ

พัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็กของอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความต้องการในการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนขนาดเล็กของอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการพัฒนาจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีโครงการเป็นฐาน 2) การพัฒนาความสามารถในการพัฒนาเกณฑ์เพื่อการประเมินผลงานที่มีลักษณะจำเพาะชิ้นงาน และ 3) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการคิดตามหลักการ 2) การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสนในการอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในองค์กร โดยส่งเสริมการใช้หลักการและขั้นตอนวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ 4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลางให้ครูมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการสนทนาและการแบ่งปันข้อมูล 5) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้ครูมีโอกาสนในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในงานสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอติพร เกิดเรื่อง (2560 : 61) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัล ต้องเริ่มคิดทบทวนการจัดการศึกษาโดยต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้การทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อรองรับสภาพสังคมได้อย่างเหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ คำหวาง และนงลักษณ์ ใจฉลาด (2560 : 120-123) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่า 1) ประเด็นทักษะการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม มีแนวทาง ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมควรสนับสนุนการสร้างสรรคและเผยแพร่นวัตกรรมการสอน ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ควรเน้นทักษะการคิดเพื่อสร้างรูปแบบ อบรม/สร้างเครื่องมือเน้นทักษะกระบวนการคิด 2) ประเด็นทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มีแนวทาง ดังนี้ ด้านเทคโนโลยีควรสัมมนา/อบรม/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมต่อบบบเครือข่าย ด้าน

สื่อควรจัดสรรงบประมาณ กำหนดแนวทางการพัฒนา ฝึกฝนทักษะในการผลิตสื่อ 3) ประเด็นทักษะชีวิตและอาชีพ มีแนวทาง ดังนี้ ด้านการเป็นผู้สร้างและผู้ผลิตควรตระหนักในบทบาทครู ฝึกฝนการพัฒนาตนเอง ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเองควรสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถเพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราชมีทักษะและความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์ส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ 1) การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการคิดตามหลักการ 2) การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการอบรมและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในองค์กร โดยส่งเสริมการใช้หลักการและขั้นตอนวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ 4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลางให้ครูมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านการสนทนาและการแบ่งปันข้อมูล 5) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในงานสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปศึกษาความต้องการจำเป็นไปเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาส่งเสริมครูและบุคลากรในสถานศึกษา ในการวางแผนนโยบายการพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา หรือจัดโครงการพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา เพื่อยกระดับความสามารถของครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

2) ระดับสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาการพัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นให้บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานและเป้าหมายของงานส่งเสริมการเรียนรู้และหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ทักษะความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). “กฎกระทรวงกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ ภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555,” (14 พฤศจิกายน 2555). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 129. ตอนที่ 106ก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). พระราชบัญญัติการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้ ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 7(2), 14-29.
- ชานินทร์ ปัญญาวัฒนากุล และสมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (2560). การพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็กของอำเภอ บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารราชนครินทร์ กรกฎาคม-ธันวาคม 2560. หน้า 71-79.
- ปนัดดา พลแสน และคณะ. (2561). บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 15(28), 172-183.

- วรลักษณ์ คำหว่าง และนงลักษณ์ ใจฉลาด. (2560). แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 129-138.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2549-2551). แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: รั้งสี การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อดิพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุค ดิจิทัล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 10(1), 173-183.